

Leena Meri ps

Kirjallinen kysymys ympäristöluvista ja asian selvittämisestä hallinto-oikeudessa

Eduskunnan puhemiehelle

Ympäristölupa vaaditaan sellaisen toiminnan harjoittamiseen, josta aiheutuu haittaa ympäristölle esimerkiksi pilaantumisen vaaran tai meluhaitan muodossa. Ympäristölupahakemus tehdään ympäristönsuojelulaissa tai edelleen -asetuksessa määrätylle lupaviranomaiselle eli aluehallintovirastolle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Lupapäätöksestä voidaan valittaa hallinto-oikeuteen, ja valitusten pitkät käsittelyajat sekä päätösten huono ennakoitavuus ovat usein julkisuuteen nousevia keskustelunaiheita. Hyvä esimerkki tästä epävarmuudesta on BASF:n akkumateriaalitehtaan ympäristöluvan kumoaminen sen jälkeen, kun tehtaan rakentaminen oli jo alkanut.

Päätösten ennakoimattomuus oli ongelmallista myös erään kartingradan ympäristöluvan muuttamista koskevassa tapauksessa, josta olen ympäristölupaa hakeneilta yhdistystoimijoilta kuullut. Kyse on pienimuotoisesti ja harrastuspohjalta toimivasta moottoriurheiluradasta, joka olisi joitakin vuosia sitten alkaneessa prosessissa halunnut laajentaa ympäristöluvan ehtoja sallittujen aukioloaikojen osalta. Kyse oli ennen kaikkea meluhaitan arvioinnista.

Toiminnanharjoittaja oli melumittauksin osoittanut, että toiminta ei aiheuta melun ohjearvojen ylityksiä lähimmillä häiriintyvillä kohteilla. Kunnan ympäristölautakunta oli hyväksynyt hakemuksen. Lähialueen asukkaiden valituksen myötä asiaa käsiteltiin myös Vaasan hallinto-oikeudessa, joka päätyi muuttamaan ympäristölupaa siitä, mitä ympäristölautakunta oli päättänyt.

Päätöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa: "Melun on mittauksilla todettu olleen lupaehojen mukaisella tasolla, mutta ympäristöä pilaavien meluvaikutusten arviointi ei voi kuitenkaan perustua yksinomaan melumittauksilla saatuihin tuloksiin, vaan melua ja sen häiritsevyyttä on arvioitava ottaen huomioon muitakin asiaan vaikuttavia tekijöitä, kuten melun luonne ja mittaus-epävarmuus."

Siten kyseisessä tapauksessa ei luotettu toiminnanharjoittajan ulkopuolisella asiantuntijalla teettämiin melumittaustutkimuksiin, vaan valitus hyväksyttiin osin pohjautuen pelkästään valittajan subjektiiviseen kokemukseen melun luonteesta. Meluhaittojen osalta luvanhakijan on tällä hetkellä todella hankala ennakoida, mitä hallinto-oikeus pitää sallittavana melun tasona. Vaikka-kin tapauskohtaiselle kokonaisharkinnalle lienee syytä jättää tilaa, niin oikeusvarmuuden vuoksi luvanhakijan täytyy voida kohtuudella ennakoida ne edellytykset, jotka toiminnan tulee täyttää. Korostan vielä sitä seikkaa, että mittaukset maksoivat harrastepohjaiselle toiminnanharjoittajalle tuhansia euroja, ja palvelu oli ostettu yleisesti hyväksytyltä ammattilaiselta.

Kirjallinen kysymys KK 479/2022 vp

Toinen kyseisessäkin tapauksessa esiin noussut valituksen hallinto-oikeuskäsittelyyn liittyvä epäkohta koskee katselmuksia. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 48 §:n mukaan hallintotuomioistuimien voi järjestää asian selvittämiseksi katselmuksen, jossa tehdään havaintoja kiinteistöstä, maisemasta, rakennelmasta tai muusta sellaisesta kohteesta, jota ei hankaluu voida tuoda tuomioistuimeen. Katselmus toimitetaan hallintotuomioistuimen asianmukaiseksi katsomassa paikassa ja soveliaaksi arvioimalla tavallaan. Katselmuksen toimittamisen perusteena on katselmuksen hyödyllisyys ja tarpeellisuus asian selvittämisen kannalta.

Oikeudenkäynnin osapuoli voi pyytää katselmuksen toimittamista, mutta pyynnöstä huolimatta katselmusta ei välttämättä järjestetä. Nykyinen säännös ei suoraan velvoita tuomioistuinta perustelemaan, miksi katselmusta ei pyynnöstä huolimatta ole järjestetty. Näin kävi myös kyseisessä karringradan valitusasian käsittelyssä, eli katselmusta ei pyynnöstä huolimatta nähty tarpeelliseksi. Jos katselmus olisi järjestetty, niin myös edellä mainitun kokonaisarvioinnin suorittaminen olisi ollut uskottavampaa. Nyt ratkaisu perustui "naapureiden mielipiteeseen" ilman, että tuomioistuin on käynyt paikan päällä tekemässä omaa arviointia ympäristöstä ja paikallisista olosuhteista. Siten katselmuksen toimittamatta jättämisen vuoksi osapuolten todistelumahdollisuutta rajoitettiin sellaisen seikan osalta, johon ratkaisu suurelta osin perustui, ja tätä ei voida pitää asianmukaisena menettelynä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tulisiko melutasojen ohjearvoja täsmentää ja korostaa mittausten merkitystä ympäristölupahakemuksen arviointiperusteena, jotta luvanhakijan olisi helpompi ennakoida mittauksen merkitystä asian lopputuloksen kannalta ja

mihin toimiin asianomainen ministeri ryhtyy, jotta katselmuksen toimittamista koskevaa säännöstä muutetaan siten, että katselmus toimitetaan asianomaisen pyynnöstä, mikäli se ei ole asian lopputuloksen kannalta selvästi tarpeetonta?

Helsingissä 22.9.2022

Leena Meri ps